

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği Yayımlandı

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği 30.12.2014 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmeliğin yayımlanması ile 16.12.2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan aynı adlı yönetmelik yürürlükten kaldırılmış oldu.

Hatırlanacak olursa 2009 yılı sonunda Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin yayımlanmasından sonra, "Elektrik Tesisleri Proje Onay ve Kabul Yönetmeliği" olarak 2013 ve 2014 yılları içerisinde olmak üzere iki kez gündeme taslak şeklinde gelen söz konusu yönetmelik çeşitli toplantılarda gündeme alınmış, oluşturulan görüşler çeşitli yazışmalar ve yazılar aracılığıyla kamuoyu ve ilgililerle paylaşılmıştı.

Yönetmelikle beraber **01.01.2016** tarihinden itibaren geçerli olmak üzere projeleri imzalayacak olan mühendislerin 2009 yılında yayımlanan yönetmelikte yer alan şartlara ilave olarak Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş ihtisas sahibi kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler, akredite kuruluşlar, Proje Onay Birimleri (POB: Elektrik tesislerinin, hesap ve raporlarını inceleyerek proje paftalarını onaylamak üzere görevlendirilmiş Bakanlık birimini veya bu amaçla Bakanlık tarafından

yetkilendirilen DSİ, TEİAŞ, TEDAŞ, EDAŞ, EÜAŞ, OSB ve benzeri ihtisas sahibi kurum ve kuruluşları) veya ilgili meslek odaları tarafından verilebilecek eğitimler sonrasında 5 yıllık süre ile verilecek **PUS (Proje Uzmanlık Sertifikası)** sahibi olmaları şart koşulmuştur.

Öte yandan yönetmelikte elektronik ve elektronik-haberleşme mühendislerinin elektrik projelerini Elektrik Mühendisleri Odası'ndan "**Elektrik 1 kV Üstü ve 1 kV Altı Tesisler SMM Belgesi**" almak kaydıyla düzenleyip imzalayabilecekleri hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik kapsamındaki elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul işlemleri ve tutanak onay işlemleri yetkisi Bakanlığa ait olacak. Bakanlık bu yetkisini doğrudan kullanabileceği gibi bu işlemleri ihtisas sahibi kurum, kuruluş veya tüzel kişilerle birlikte yapabilir ya da kurum, kuruluş veya tüzel kişilerden hizmet alarak ya da bu kurum, kuruluş veya tüzel kişilere yetki devretmek suretiyle yaptırabilecek.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce proje onay, kabul ve tutanak onay işlemlerine ilişkin Bakanlık Oluru ile yapılan ve kamuoyuna duyurulan yetkilendirmeler yürürlükten kaldırılarak tesislerin proje onay ve

Kabul işlemleri ile tutanak onay işlemleri yetkilendirmesini; tesislerin niteliği, yetkilendirilen tüzel kişiler ile yetkilendirme süresi vb bilgileri içerecek şekilde, Bakanlık tarafından internet sitesinde yayımlandı.

- Yönetmelikle ilgili olarak 3154 sayılı Kanun'un 28. maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelik kapsamında düzenlenen bazı konular anılan maddeye uygun olmayıp 28. maddede 3154 sayılı Kanun'un 2. maddesine atıf yaparak Bakanlığın görevi ile ilgili konularda yönetmelikle düzenlemeler yapılabileceği belirtilmiştir. Ancak aşağıdaki bazı maddelerde düzenleme yapma yetkisinin Bakanlığa ait olmadığı, başka bir deyişle bu yönetmelik kapsamında düzenlenemeyeceği görüşündeyiz.

- Yönetmelik kapsamında **EDAŞ**, Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi olarak tanımlanmış ve yönetmelik içerisinde bu şirkete kamusal yetki ve yükümlülükler verilmiştir. Türkiye'de EDAŞ adı altında bir elektrik dağıtım şirketi bulunmayıp, birden fazla özel hukuk tüzel kişisi EDAŞ'lar mevcuttur. Bu şirketler özel hukuk şirketleri olmaları nedeni ile Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın yerleşik içtihatlarına göre **kamusal sorumluluk üstlenemezler**. EDAŞ'lar genel olarak TEDAŞ'a bağlı-

dırlar ve TEDAŞ da yönetmelik içeriğinde ayrıca tanımlanmıştır. Bu bakımdan Türkiye’de olmayan bir şirketin tanımlarda yer alması yanlıştır.

• Yönetmelik kapsamında yetkili eğitim kuruluşu, elektrik tesisleri konusunda proje hazırlayacak mühendislere eğitim vermek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen ihtisas sahibi kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler, POB’lar, akredite kuruluşlar ve ilgili meslek odaları şeklinde tanımlanmış olup, yetkili eğitim kuruluşlarının “proje” konusunda mühendislere eğitim vermek ile yetkili oldukları, bu kuruluşların Bakanlık tarafından yetkilendirileceği belirtilmiştir.

Mühendislere yönelik olarak yüksek öğrenim sonrası bir eğitim verebilmek için kanunda açıkça yetki bulunması gereklidir.

3154 sayılı Kanun’un Bakanlığın görev ve yetkilerini belirleyen hükümleri içerisinde mühendislere ayrıca eğitim verilmesi gibi bir hüküm bulunmamaktadır. Bakanlığın yetkileri tesislere ilişkindir. Ancak tesislerin tasarım ve uygulama sorumluluğunun bizzat mühendise ait olduğu, Bakanlığın bu konuda belirli bir standardı belirlemek dışında bir yetkisi olamayacağı açıktır.

Bu anlamda mühendislere bu konuda ayrıca bir eğitim verilecekse bu eğitim, sadece uygulamadan gelen

birikimlerin aktarılması şeklinde olan meslek içi eğitim olabilecektir. Bu eğitim için de Bakanlık değil Anayasa’nın 135 ve 6235 sayılı Kanun’un 2. maddesi gereğince mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamakla görevli TMMOB yetkili olmalıdır.

Bu bakımdan yönetmeliğin 4. maddesinin (ccc) bendindeki düzenleme hukuka aykırıdır.

• PUS sahibi olmak kaydıyla bu yönetmelik kapsamında belirtilen hizmetleri üretebilecek mühendislerin taşınması gereken koşulların sayıldığı 6. maddenin 2. bendinin b alt bendinde yer alan;

“Bir mühendislik ve/veya müteahhitlik firmasında ve/veya şirketinde mühendis olarak görev yapan ve üçüncü şahıslara ait projeleri hazırlayan mühendislerde; ticaret odasından alınmış, şirketin o işle iştigal ettiğini gösteren ticaret belgesini, diploma suretini, Sosyal Güvenlik Kurumu sigortalı bildirim belgesi veya aylık prim ve hizmet belgesi ile o şirkette branşında mühendis olarak çalıştığını belgeleyen şirketin başlıklı yazısı” ibaresi hakkında;

Söz konusu firmalar 3. şahıslara kısmen ya da tamamen “mühendislik hizmeti” üreten firmalardır. Bu anlamda bu firmalar hakkındaki Ticaret Odası kayıtları değil, mühendislerle ilişkin kayıtları tutmakla yükümlü olan

TMMOB un kayıtları dikkate alınarak EMO SMM Hizmetleri Yönetmeliği’nin 4. maddesinin (b) alt bendinde belirtilen **SMM-BT belgeleri** aranmalıdır.

Yüklenici tarafından proje üretilmesi halinde de **SMMHB-BTB belgeleri** aranmalıdır.

Bu hali ile, anılan madde kapsamında, mühendisin çalışma biçimini denetlenmektedir ki, bu yetki Bakanlığa değil TMMOB’a aittir.

Bu hali ile madde Anayasa’nın 135, 6235 sayılı Kanun’un 2. maddelerine ve 56. maddelerine aykırıdır.

• Yine aynı maddenin 2 bendinin ç alt bendinde yer alan;

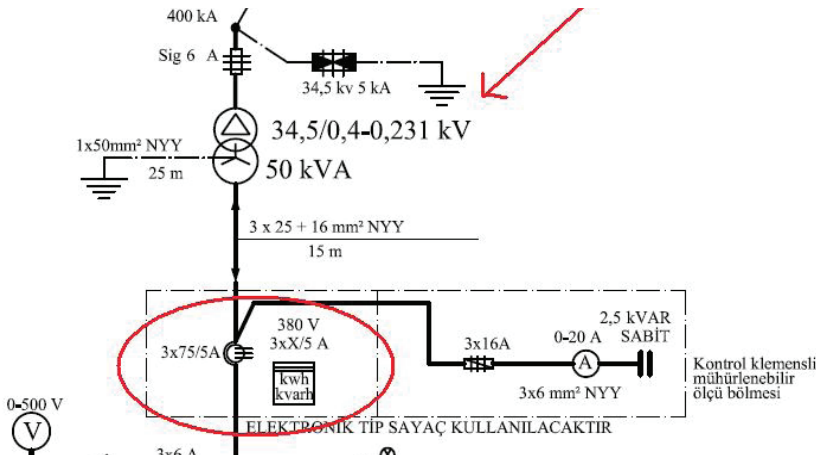
“Sahibi olduğu veya çalıştığı şirkete ait projeleri hazırlayan mühendislerde; sadece diploma sureti, Sosyal Güvenlik Kurumu sigortalı bildirim belgesi veya aylık prim ve hizmet belgesi ile o şirkette branşında mühendis olarak çalıştığını belgeleyen şirketin başlıklı yazısı” ibaresi hakkında;

Diploma bir kişinin ülkemizde mühendislik yapma yetkisi bulunduğunu gösteren belge olmayıp, kişinin aynı zamanda TMMOB üyesi olması gereklidir. Bu nedenle kişiden diploma sureti değil, oda üyeliği aranmalıdır.

• Ayrıca yukarıda yer alan hükümlerden Bakanlık tarafından SMM tanımının sadece kendisi adına bürosunda mühendis olarak 3. kişilere hizmet üreten mühendis olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Oysa, SMM’ler kendi adına hizmet üretebileceği gibi EMO tarafından konuyla ilgili olarak, EMO’nun belirlediği koşullarda ortaklık yapısı belirlenmiş bir mühendislik şirketi veya müteahhitlik şirketi ile ortak veya ücretli çalışarak bağlantı içinde bulunan üyeleri de kapsayacak şekilde EMO SMM Hizmetleri Yönetmeliği içerisinde düzenleme yapılmıştır.

Yönetmelikte serbest çalışan

Mühendisler için EMO'nun düzenlemesi aynen kabul edilmeyerek, tüzel kişilik bünyesinde ortak olanlar veya çalışanlar için olan düzenlemelerin göz önüne alınmaması açıkça bu konudaki EMO düzenlemelerinin Bakanlığın bilgisi dışında olduğunu ve bir kavram kargaşası yaşandığını göstermektedir.

- PUS eğitimleri ile ilgili olarak yönetmelik içerisinde

“PUS alınmasını gerektiren eğitim konuları, ilgili mevzuat ve standartlar esas alınarak Bakanlık tarafından belirlenir ve Bakanlığın internet sitesinde yayımlanır. Bakanlık, PUS'a ilişkin alınması gereken eğitim konularında güncelleme yapabilir ve eğitim konularını güncel olarak yayımlar.” hükmü yer almaktadır.

Bu konuda Bakanlık belirleyici değil ancak görüş veren kurum olabilir. Zira yetkili makam olarak belirlenen TMMOB eğitim konularını belirleme hakkında sahiptir.

PUS eğitimi vermekle yetkili eğitim kuruluşları ile ilgili olarak yönetmelik içerisinde;

“PUS eğitimleri; Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş ihtisas sahibi kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler, akredite kuruluşlar, POB'lar veya ilgili meslek odaları tarafından verilebilir. Bu Yönetmelik kapsamında elektrik tesislerinin projelendirme ve tasarım hesaplarına ilişkin eğitim vermek isteyen tüzel kişiler; verecekleri eğitimlerle ilgili eğitim konularını, eğitimlerin kapsamını, eğitmenlere ilişkin bilgileri Bakanlığın görüşüne sunar. PUS eğitimi vermesi Bakanlıkça uygun bulunan başvuru sahiplerinin unvanları ve verecekleri eğitim konuları Bakanlık internet sitesinde yayımlanır. Eğitim konularının içeriği hazırlanırken yürürlükteki mevzuat, geçerli standartlar ve güncel mühendislik uygulamaları dikkate alınır. Verilecek olan eğitimler, Bakanlığın internet si-

tesinde yayımlanan eğitim konularını kapsar” ifadeleri yer almaktadır.

PUS eğitimi olarak tanımlanan eğitimler yüksek öğrenim sonrası verilen eğitimlerdir. Bu nedenle bu eğitimlerin akredite dahi olsa kazanç amacı güden kuruluşlara verilmesi yasal olmadığı gibi buna yönelik yetkilendirmenin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılması hukuka uygun değildir.

Bakanlığın bu konuda eğitim verebilmesi için Kanun'da açıkça yetki verilmiş olması gerekmektedir. 3154 sayılı Kanun'un 2. maddesinde Bakanlığa bu konuda herhangi bir yetki verilmemiştir. Bu nedenle Bakanlığın, eğitim konularını belirlemek, bu konuda özel kuruluşlara yetki vermek vb yetkiler bulunmamaktadır.

Öte yandan söz konusu eğitimler akademik eğitimler olmayıp, meslek içi eğitimler olarak değerlendirildiğinde de bu eğitimlerin üniversiteler tarafından verilmesi de mümkün değildir. Zira üniversiteler sadece akademik eğitim vermek üzere kanunla belirli şekillerde kurulmuş organlardır. Bu durumda üniversiteler ancak akredite kuruluş statüsü ile söz konusu eğitimi verme hakkına sahiptirler.

Meslek içi eğitim, meslek mensuplarının uygulamadan gelen bilgilerini, bu alanda çalışmamış ya da yeni çalışmaya başlamış meslektaşlara aktarmaları olarak ifade edilebilir. Bu anlamda akademik bir bilgi değildir. Bu nedenle gerek bilgi aktaran meslek mensubunun gerekse bilgiyi alan meslek mensubunun denetimi “mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlama” meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinin güven esasına dayalı olarak yürütülmesini sağlama görevinin bir parçasıdır.

Meslek ile doğrudan ilgisi olmayan veya mesleğin belirli alanlardaki

uygulamalarına ilişkin olarak genel bir yetkisi olan Bakanlığın veya Bakanlık tarafından belirlenen kuruluşların yetkilendirilmesi hukuka uygun değildir.

Belirtilen nedenlerle madde Anayasa'nın 2. ve 135. maddelerine ve 3154 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırıdır.

- Yetki devrine ilişkin 8. madde kapsamında; yetki devri ancak kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabılır. Özel hukuk tüzel kişilerine yetki devri yapılması mümkün değildir. Bu anlamda POB ancak bir kamu kurum ve /veya kuruluşu olabilir. Yönetmelik eklerinde yer alan belgeler içerisinde bulunan görevlendirilebilecek kuruluşlar arasında EDAŞ ve TEMSAN (Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü) da bulunmaktadır.

Öncelikle yukarıda belirttiğimiz gibi EDAŞ adı altında bir kamu şirketi mevcut olmayıp TEDAŞ vardır. EDAŞ'lar ise ülkedeki çeşitli görev bölgelerinde serbest olmayan tüketicilere elektrik enerjisi sağlamakla yükümlü olan özel şirketlerdir.

Bu şirketlere 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 22. maddesinde düzenlenen yapı ruhsatı verme ve 30. maddede düzenlenen yapı kullanma izni düzenleme benzeri bir işlevi yerine getiren proje onay ve kabul yetkisi verilemez. Bu hizmetlerin kamu görevlileri eli ile yürütülmesi zorunludur. Bu nedenle EDAŞ'ların POB olabileceğine ve bunlara yetki devri yapılabileceğine dair hüküm hukuka aykırıdır.

Öte yandan TEMSAN sermayesi kamuya ait elektrik malzemeleri üretim şirkettir. Bu şirketin faaliyet konuları ile proje onay ve kabul işlemlerinin herhangi bir ilgisi bulunmamakta olup böyle bir yetki diğer elektrik teçhizat üreticisi firmalar ile haksız rekabet yaratacak niteliktedir.